

MUISTIO/MA

18.12.2013

KVANK / Työn ja päivätoiminnan valiokunta

Aika: Maanantai 2.12.2013 klo 10.00-16.00

Paikka: Kehitysvammaliitto, luentosali, 4. kerros
Viljatie 4 A, 00700 Helsinki

Läsnä-/poissaolijat:

Organisaatio	Varsinainen jäsen				Varajäsen			
	Sukunimi	Etinimi	Läsnä	Poissa	Sukunimi	Etinimi	Läsnä	Poissa
Aspa Palvelut Oy	Milonoff	Seija		X				
Asumispalvelusäätiö ASPA	Rajaniemi	Katja		X	Lintinen	Milka		X
Aula-työkoti	Salama	Sanna	X					
Autismi- ja Aspergerliitto	Vienonen	Elina	X					
Autismisäätiö	Ulander	Ritva		X	Ekman	Hanna	X	
Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä	Mäki-Torkko	Marjut	X					
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksote	Ikäheimonen	Anne	X					
Eteva kuntayhtymä	Hento	Merja		X	Repo	Laura-Kaisa	X	
Förbundet De Utvecklingsstördas Vål FDUV	Avellan	Monica		X	Mäenpää	Marita		X
Helsingin kaupunki	Pohjanheimon-Vihavainen	Elisabeth	X		Rajamaa	Lila		X
Hämeenlinnan seudun työvalmennussäätiö Luotsi	Leino	Terttu		X	Vanhatalo	Eija	X	
Joensuun kaupunki	Finne	Ari		X	Hagman	Anu		X
Jyväskylän kaupunki	Veijalainen	Reijo		X				
Kehitysvammaisten Palvelusäätiö	Hänninen	Katri	X					
Kehitysvammaisten Tukiliitto	Vuorenpää	Kari		X	Hakola	Mari	X	
Kehitysvammaliitto	Ahlstén	Marika	X		Seppälä	Heikki	X	
Keski-Suomen Vammaispalvelusäätiö	Luoma-aho	Sari		X				
Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä	Mustonen-Juopperi	Merja	X					
Kouvolan kaupunki	Rinkinen	Pertti	X					
KVPS Tukena Oy	Hyvärinen	Minna	X		Sulonen	Jyrki		X
Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carea	Pesu	Timo	X					
Kärkällä samkommun	Grönroos	Marina		X	Söderbacka	Gunveig		X

(jatkuu)	Varsinainen jäsen				Varajäsen			
Organisaatio	Sukunimi	Etunimi	Läsnä	Poissa	Sukunimi	Etunimi	Läsnä	Poissa
Me Itse ry	Osara	Jaana	X					
Nuorten Ystävät -palvelut Oy	Ruonakan- gas	Santra	X					
Omaisten edustaja	Sillanpää	Jarmo	X		Lehtonen	Veijo	X	
OmaPolku ry	Myllylä	Anne	X		Rantanen	Valtteri		X
Parik-säätiö	Sievinen	Taija		X				
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Saranpää	Tarja		X	Borenus	Jyrki	X	
Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä	Tarkkonen	Jaana	X					
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	Lauri-Hettula	Päivi		X	Laitinen	Pentti	X	
Rinne koti-Säätiö	Granö	Sirpa	X		Rimpiläinen	Maija		X
Steg för Steg	Bergholm	Jonas		X				
Tampereen kaupunki	Ruuska	Tuire		X	Räsänen	Marjaana		X
Turun kaupunki	Kiiski	Kaisa		X	Lehtonen	Anita		X
Työnantajasektorin edustaja	Liimatta	Jari		X				
Varsinais-Suomen erityis- huoltopiirin kuntayhtymä/ Kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskus	Valtonen	Pirjo	X		Koski	Tiina		X
Muut osallistujat								
Organisaatio	Sukunimi	Etunimi	Läsnä	Poissa				
Hämeenlinnan seudun työ- valmennussäätiö Luotsi	Santamäki	Pia	X					
Nuorten Ystävät ry	Nikula	Lea	X					
Tulkki			X					
Tulkki			X					

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.00.

2. Kokouksen asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin sellaisenaan.

3. Läsnäolijat

Läsnä- ja poissaolijat todettiin yllä olevan listan mukaisesti.

4. Edellisen kokouksen muistion tarkistaminen

Edellisen kokouksen muistioon ei ollut huomautettavaa tai korjattavaa.

5. Ajankohtaiset kuulumiset valiokunnan jäsenten parista ja ”maailmalta”

Katso kuulumiset muistion liitteestä.

Puheenjohtaja ehdotti, että valiokunnan jäsenet lähettäisivät työ- ja päivätoiminnan kuulumisiaan puheenjohtajalle (timo.pesu@carea.fi), joka kokoaisi katsausta alueellisista tilanteista.

6. Klubitalot matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina, mielekkään tekemisen tarjoajina ja työllistymisen tukijoina. Mitä eväitä klubitalotoiminnasta olisi ammennettavissa työn ja päivätoiminnan kehittämiseen? Alustus ja yhteistä pohdintaa.

Sosiaalisen työllistymisen kehittämispäällikkö Lea Nikula, Nuorten Ystävät

Lea Nikulan esitysdiat liitteenä.

Keskustelua ja kysymyksiä Lea Nikulan alustuksen pohjalta:

- Jos tavoitteena ei ole työelämä, voiko olla klubitalotoiminnassa mukana?
  - Joka talossa joka aamu työnjakokokous: tarjolla olevat työt ovat esillä tauuluilla, tehtävät jaetaan porukan kesken.
- Painottuuko klubitalotoiminta klubitalolle, vai onko verkostoiduttu muiden toimijoiden kanssa? Ettei jäisi liikaa klubitalon sisälle.
  - Läpivirtavuus on tärkein juttu. Esim. jos harrastetaan liikuntaa, sitä harrastetaan julkisissa palveluissa, ei tapahdu talon sisällä.
  - Tavoitteena on oikea palkkatyö, ei tehdä esim. talkootyötä tai muuta palkatonta työtä.
  - Jäseniä ohjataan hyödyntämään muiden toimijoiden toimintaa, esim. mt-palvelut, vammaispalvelut, järjestöt, te-toimisto, työvoiman palvelukeskus, keskussairaalan kuntoutusohjaajat...
- Lounas: ei myydä ulkopuolisille, vaan on tarkoitettu jäsenille. Lounaan hinta 3 euroa = omakustannushinta.
- Maksaako kunta kehitysvammaisten jäsenten osallistumisesta?
  - Ei ole mitään sopimuksia minkään maksajatahon kanssa. Esim. kehitysvammaiset saattavat käydä 2 päivänä viikossa kaupungin työtoiminnassa, 3 päivänä klubitalolla.
  - Klubitalon ideologia: talossa tehtävä työ ei lopu koskaan...
- Oulun klubitalossa noin puolet mt-kuntoutujia, puolet muita, hyvin paljon lievästi kehitysvammaisia henkilöitä.
- Vakuutusasiat?
  - Klubitalo on vakuuttanut osallistujansa klubitalopäivän ajaksi. Kun ihminen menee töihin, on vakuutettu työnantajan toimesta. Tai jos menee TE-toimiston työkokeiluun, on vakuutettu sitä kautta.
- Mietitään mahdollisuuksia ja ratkaisuja, miten päästään eteenpäin – ei jumiuduta ongelmiin. Esim. jos ei rahaa työllistymistä edistävään hygieniapassiin

- Henkilöstöresurssit?
  - Oulun klubitalossa 4 vakituista työhönvalmentajaa: sosionomeja, sosiaaliohjaajia
  - Työntekijöillä ei ole omia työtiloja, vaan työntekijät koko päivän mukana klubitalon toiminnassa. Myös työntekijät ovat mukana joka-aamuissa työnjaossa.
  - Jos kukaan ei tule aamulla keittiöhommiin, sinä päivänä ei syödä lounasta! Työntekijät eivät paikkaa tekemättä jääviä tehtäviä.
  - Työhönvalmentajat varmistavat, että kaikilla on mielekästä tekemistä
- Erilaista porukkaa samassa toiminnassa – miten toimii?
  - Jäsenet opastavat toisiaan – tämä on klubitalotoiminnan yksi perusajatus.
  - Jäsenkyselyn tulos: klubitalotoiminta on tuottanut esim. itsetunnon kohentamista.
  - Toiminta on vapaaehtoista – tämä on ihmisille motivoivaa, kun voi itse päättää.
  - Alaikäraja 18 vuotta – kenenkään perään ei ”katsota”.
  - Ihmisillä on omia prosesseja siinä, kuuluuko porukkaan vai ei – takaisinakin on tultu.
  - Arjessa selvitetään jos jonkinlaisia asioita, selvitetään ihmissuhteita, vedetään hertettä nenään, ei aina kemiat kohtaa...
  - Yli 80 % jäsenistä erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä
- Miten tehdään yhteistyötä kaupungin työhönvalmentajan kanssa?
  - Oulun kaupungilla ei ole yhtään työhönvalmentajaa, vain avotyönohjaajia.
  - Yhdellä avotyönohjaajalla 90 avotyöntekijää
  - Oulun kaupunki ei tuo kehitysvammaisten ihmisten työllistymistä.
  - Siksi klubitalolle on tullut paljon avotyöntekijöitä, jotka kokevat että haluat tehdä palkallista työtä.
- Miten huolehditaan siitä, että asenne pysyy ulospäin työllistymistä tukevana?
  - Aina juodaan kakkukahvit, kun joku työllistyy!
  - Pitää myös jaksaa kannatella niitä ihmisiä, jotka talolle jäävät.
  - Suomessa on myös klubitaloja, joissa ei ole otettu työllistymisen tukemista käyttöön, vaikka se kuuluu klubitalostandardiin.
- Noin 50 hlö kolmen klubitalon 200:sta jäsenestä on talon ulkopuolella menossa: töissä, opiskelemassa, amm. kuntoutuksessa, työkokeilussa tms.
- Linjanveto: määräaikainen työharjoittelu (”avotyötoiminta”) on aina määräaikainen 2-3 kk → jos työnantaja ei ole halukas työllistämään työsuhteeseen, vaihdetaan paikkaa.
- Ei ole jäsenmaksua – kun hlö tulee 1. kerran klubitalolle, käydään tulokeskustelu, täytetään jäsenkaavake. Kriteerit:
  - 18 v
  - Ei akuuttia päihdeongelmaa
  - Ei väkivaltaista käytöstä
- Vuokrafirman kautta töiden tekeminen tuntuu kokemusten perusteella sopivan hyvin eläkkeellä olevalle henkilölle, joka haluaa vaihtelevuutta työhön-sä/työpaikkaansa.

- Ohjaako kaupunki asiakkaita klubitalolle?
  - Vammaispalvelun puolelta ei ohjata; puskaradio toimii. Ehkä asenteellista ongelmaa: työntekijät eivät usko, että henkilöistä on työllistymään. Kuitenkin klubitalolle tulee pitkän linjan avotyöntekijöitä, jotka ovat kyllästyneitä työhönsä eivätkä enää jaksaa sitä.
  - Klubitalo ei ole "palvelua", vaan ammatillisesti johdettua vapaa-ajantoimintaa/kerhotoimintaa.
  - Vammaispalveluiden puolella voidaan ajatella, että pitää olla palveluiden piirissä?
  - Miksi päästettäisiin irti taitavista ihmisistä, kun tilalle saattaa tulla enemmän ohjausta vaativia asiakkaita...? → Mitoitukset jne.
  - Mt-puolelta ohjataan klubitalolle.
- Kaupunki maksaa toiminta-avustusta Nuorten Ystäville RAY:n edellyttämänä omavastuurahoituksena.
- Miten on onnistuttu rekrytoimaan hyvät työhönvalmentajat?
  - Rekrytoinnissa: ryhmähaastattelut ja yksilöhaastattelut
  - Klubitalolla pitää sietää epävarmuutta, muutoksia koko ajan, ei aamulla tiedä mitä iltapäivä tuo tullessaan, työstä toiseen hyppääminen.
- Miten työntekijät ehtivät kaiken? Talon toiminta, työpaikkakäynnit...
  - Aamupäivällä tehdään talon työt, iltapäivällä paljon ryhmätoimintaa → 2 ihmistä aina vähintään talossa, 2 ihmistä voi olla ulkopuolella työpaikkakäynneillä.
  - Jäsenten osaamisen hyödyntäminen!
  - Suunnittelu: jäsenet itse suunnittelevat toimintaa (tarvittaessa työntekijän tukemana) → vastuuta jäsenille → ei etsitä puolukkapaiikkoja valmiiksi... ☺
  - Työntekijöiden tehtävänä on tehdä itsensä tarpeettomiksi – tämäkin on asennekysymys.
- Klubitalolla käy paljon vierailijoita tutustumassa toimintaan (ammattilaisia, opiskelijoita, jäsenyydestä kiinnostuneita)...
- Onko konseptia levitetty?
  - Tavoitteena perustaa vielä 4. talo pohjoiseen
  - Turkuunkin on pyydetty perustamaan – mutta yksi ihminen ei repeä perustamaan klubitaloja joka puolelle Suomea...
  - THL:llä on Mieli2015-ohjelma, jossa yhtenä tavoitteena on saada maankattava klubitaloverkosto.
- Avotyötoiminta
  - Kuntatasolla tavoitteeksi työllistyminen, lisätään tämä palveluvalikkoon → tuottajilta ostaminen
  - Helsingissä: haluttiin päästä eroon siitä, että ihmiset ovat ilmaiseksi töissä → oli usko/vakaumus siihen, että näin halutaan toimia. Ei saatu silloin lisäresurssia, vaan irrotettiin työhönvalmentajiksi työntekijöitä organisaation sisältä. Kun johto pitää kiinni valitusta linjasta, muutos mahdollistuu.
  - Pitää tehdä poliittinen päätös → sitoutuminen. Muutoin jäävät yksittäisiksi toimiksi.
- Työnetsintä
  - Työvalmennuksen erikoisammattitutkinnossa on aika vähän markkinointisisältöjä.

- Kun jäsen on käynyt pari kuukautta, pidetään tavoitekeskustelu. Siinä jäsen valitsee oman työhönvalmentajansa. Tämä on ainoa "lappu", joka jäsenestä täytetään.
  - Jäsenkysely: 68 % haluaa työllistyä (125 jäsentä noin 200:sta jäsenestä vastasi – eläkkeellä yli 80 % jäsenistä)

7. Työn ja päivätoiminnan kehittämisen visio: visiotyöryhmän tuotoksen yhteistä työstämistä ja työskentelyn jatkosta sopiminen

Sanna Salama esitteli visiotyöryhmän tuotosta (ks. kokouksen esitysdiat).

Lopputulema vision esittelystä ja keskustelusta: suunta on oikea, raamit ovat hyvät, konsensus on saavutettu.

Pirjo Valtonen esitteli KVANK:n yksilöllisen tuen laatukriteerien työstämistä sekä Irlannin työ- ja päivätoiminnan kehittämisen 12 periaatetta (ks. kokouksen esitysdiat).

Keskustelua:

- KVANK yksilöllisen tuen laatukriteerit ovat tosi hyvät → voiko olemassa olevia kriteerejä muokata osallisuutta tukevaa ja työllistymistä tukevaan toimintaan?
- Ruotsin laatukriteerit, esim.:
  - Fasilitteetit ja tilat esteettömät → esteettömyys, saavutettavuus mukana työ- ja päivätoiminnan kriteereissä
  - Onko palveluissa käyville ihmisille tehty henkilökohtainen suunnitelma?
- Myös Irlannin 12 periaatteen hyödyntäminen laatukriteerien työstämisessä
- Kun päästään eteenpäin työn ja päivätoiminnan laatukriteerien laadinnassa, kannattaa pitää isompi seminaari ja tehdä tutuksi asiaa isommissa tilaisuuksissa.

Päätös jatkotyöskentelystä:

- ***Visiötyöryhmä jatkaa tähänastisella kokoonpanollaan.***
- ***Työryhmä sopii vuoden 2014 alkuun ensimmäisen kokoontumisen laatukriteerien työstämistä varten.***
- ***Työryhmä tuo työskentelynsä tuloksia koko valiokunnan kokouksiin yhdessä työstettäväksi ja keskusteltavaksi.***

8. Seuraavat kokoukset

Seuraavat kokoukset sovittiin pidettäväksi seuraavasti:

- **Maanantai 10.2.2014 klo 10-16, Kehitysvammaliitto**
  - TEOS-työryhmän linjausten esittely, sosiaalineuvos Eveliina Pöyhönen, STM
- **Maanantai 28.4.2014 klo 10-16, Kouvola** (Carea ja Kouvolan kaupunki järjestelyvastuullisina)
- Syksyn kokouspaikoiksi ehdotettiin Tamperetta (Kehitysvammaisten Palvelusäätiö) ja Rovaniemeä (Kolpeneen palvelukeskus). Palataan syksyn kokouksiin tarkemmin viimeistään huhtikuun kokouksessa.

9. Muut mahdolliset asiat

Ei muita asioita.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.20.

Liitteet: Liite 1. Kokouksen diaesitys
                  Liite 2. Lea Nikulan diaesitys
                  Liite 3. Jarmo Sillanpään aloite työosuusrahasta